

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 8 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 2/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 80 cr. de fiacare publicare.

Nr. 60.

Brasiovu 17/5 Augustu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Telegramele

„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Naseudu 13 Augustu. (Telegramu intardiatu.) Presiedintele asociatiunei insocitu de calareti, inteligentia si poporu intrase in 7 Aug. s6ra intre vivate in Naseudu. Oratiuni, serenada. Proiectulu pentru redicarea academiei se primi cu t6ta resolutiunea si seriositatea. Presiedinte realesu: Bas. Lad. Popp; loculu adunarei venit6rie: Fagarasiu. —

Parisu 15 Augustu. Prusienii au sositu la Mosel'a, unde armat'a francesa incep6 a trece pe malulu stangu. Prusienii atacara pe francesii ce mai remasera dinc6ce de apa, cu t6ta tari'a. Lupt'a tien6 preste 4 6re si prusienii fura respinsi cu mare perdere. La Metiu se incaiera alta lupta, la care lu6 parte si corpulu de armata 1 si 7. Lupt'a francesiloru(?) esi victori6sa. Imperatulu Napoleonu cu fiulu seu parasira Metiulu si mersera la Verdun totu mai in laintru, incredintiandu apararea Metiului patriotismulu armatei. —

Din campulu resbelulu.

Retragerea francesiloru la Metiu si concentrarea armatei loru acolo fara disordine facea pe lume se astepte o bataia deciat6ria. Imperatulu Napoleonu inspectiandu trupele se convinse despre spiritulu armatei; intr'aceea avantgard'a prusiana inainta si armat'a francesa se retrase in 12 preste ap'a Mosel'a. — In 12 in siedinti'a camerei din Parisu impartasi ministrulu de resbelu maresialu Palicoa, cumca imperatulu a primitu dimisiunea gen. Lebeouf, care era siefu pretoriulu generalu, mai dechiarandu, ca in restempu de 4 dile 70 mii de fetiori se voru afla inaintate la granitia; 6r' ministrulu de interne declar6 in camera, ca regimulu pregatesce sc6t6rea tuturoru supusiloru germani si darea loru preste granitie. —

E de insemnatu, ca francesii in retragerea loru tienura lupt'a si respingea pe dusmanulu incalcatoriu, precum se facu in mai multe locuri si la Pont à Mousson, unde francesii luara si vreo 30 prinsi, intre cari si spioni, si totu se retragu. In 13 Aug. mai sosi la Metiu ostasime ajutat6ria, cu t6te acestea Franci'a are numai 150 mii facia cu 450 mii ale dusmanulu germanu. Pana in 13 inaintara prusienii pe calea, care duce la Nancy si Metiu Mosel'a fara a cutedia se mai atace pe francesii ce se retrasera dela Nancy si Metiu cu cortelulu gen. Totu in 13 se apropiara col6ne prusienesci, de taber'a francesa la Metiu, inse dupa recun6sceri 6r' se retrasera. Batalia capitala si deciat6ria, care se astept6 la Metiu, nu se intempl6 pana in 14; candu unu telegramu dela Verny report6za, ca la Metiu s'a intemplatu o batalia victori6sa, la care lu6 parte corpulu 1 si alu 7-le. Asemenea si la trecerea preste riulu Mosel'a respinsera francesii pe germani cu mari perderi, vedi telegramulu din frunte. —

In Parisu dechiar6 min. Palicoa in sied. camerei din 13 Aug., cumca maresialulu Bazaine p6rta singuru comand'a generala preste intr6ga armat'a francesa. —

Escadra francesa se afla in nordu la Kiel, unde se pregatescu mari evenimente. Totu diurnalulu oficialu francesu mai report6za, ca despre negotiari de pace nici unu momentu nu mai p6te se fia vorba. Francesulu nu p6te se devina la o idea de atata slabitiune. —

Se scrie dela fruntari'a pruso-belgiana, catra corespondenti'a de „Nord-Est“ dupa „Rom.“:

„6ta esacta espunerea fortieloru militiei prusiene a primei serie, adica care cuprinde 6menii in etate dela 25—35 de ani impliniti:

1. 218 batali6ne de infanteria, cuprindiendu 14.600 oficiri si 140.000 soldati.

2. 16 regimente de cavaleria de reserva cu 500 oficiri si apr6pe 10.000 cavaleri.

3. 10 regimente de artileria, avendu 1000 oficiri si 42.000 suboficiri si soldati. Cu pionirii si alte trupe, in totalu 205.000.

„Din aceste trei armate numai cea d'antaiu intra in campania. In acestu momentu e intrebuintiata c6 linia si mai toti 6menii ei suntu pe Rinu s6u pe cale in spre densulu.

„Se nu -si faca cineva vr'o idea falsa despre soliditatea acestei trupe. Fara contradicere ea este elit'a armatei prusiene pentru actiune si mai cu s6ma pentru marsiuri. Dar' e si unu reu: Cele d6ue treimi din 6menii sei suntu insurati; afara de acestu primu cusuru, cea mai mare parte din ei suntu in capulu unui stabilimentu industrialu, comercialu s6u agricolu.

„Militi'a in compania in timpu de si6se luni, si chiaru mai pucinu — e o ruina si o desolatiune fara margini pentru ti6ra. Reulu nu e catusi de pucinu mai micu, d6sa ajunge lucrulu numai si numai la lupta, pentruca generalii prusieni menag6za inca si mai pucinu militi'a decatu trupele de linie, candu au trebuintia se d6 o mare lovitura. Numerulu veduveloru si orfaniloru, dupa Sadqv'a, a ajunsu la o cifra, de care nu-si p6te face cineva idea.“

Brasiovu 16 Aug. Eri avuramu rar'a ocaziune a fi ascultatori la una prelegere f6rte moment6sa, ce dupa presciintiarea cunoscuta o tien6 dsi6r'a Constanti'a Dunc'a, membra mai multoru societati din Parisu si decorata pentru opuri literarie cu medali'a de aur etc., in sal'a gimnasiulu romanu de aici, prelegere f6rte instructiva si afundu patrundiati6ria in obiectu, cu care s'ar p6te multiami orce auditoriu din veru ce staturi civilisate; 6r' ceea ce privesce la puritatea limbei si la melodi6s'a si espresiv'a pronunciare a literatricei n6stre, apoi marturisimu, ca ea ne a straplantatu in nesce regiuni maretie ale dorintieloru, sperantieloru si ale aspiratiuniloru atatu de complinite, in catu eramu rapiti de ambiatiunea a crede, ca limb'a romana astfeliu vorbita, cu sonoritatea si dulceati'a cea melodi6sa, cu usiuratarea espresiuniloru, cum curgea ea din rostulu prelegat6rei n6stre, rivalisasa cu orce alta limba a Europei civilisate. Celu ce n'a fostu facia, nu -si p6te ert6 unu pecatu nationale atatu de mare, care l'a comisu nefolosinduse de deliciae distractiunei spirituale, si de importantia deductiuniloru logice, cu cari desfasiur6 ac6sta t6ma. Ascultatorii de ambe secse, voru fi martori, ca cu nici unu pretiu nu se p6te repara daun'a absentarei. — Atata impresiune salutaria a lasatu ac6sta conferintia in cei de facia! Cred6mu, ca in interesulu bunei cresteri prin seculu frumosu va

esi la lumina int'unu opu deosebitu impreuna cu altele si acestu discursu importantu, inse elu totu nu va p6te av6 tocma acelu efeptu, rapitoriu, in lectura, c6 candu se audiea din graiu viu alu auct6rei. —

Nu potemu inse pana atunci a nu atinge celu pucinu minunatulu argumentu pentru necesitatea inaltei culturi a secului femeescu si impintenulu celu dede secului frumosu cu elu in desfasiurarea temei. — Straplentata in epoc'a marelui pedagogu Pestalozzi etc. imput6 neculturei mamelor, ca s'a aflu silitu a le rapi din sinulu loru copii de 2 ani, pentruc6 in sc6l'a se le formeze spiritulu si caracterulu si se le desv6lta facultatile. In starea neculturei mamelor, aceste trebuie se-si p6rda dreptulu celu au dela natura a forma anemele filoru sei, si numai prin cultura -si potu revindeca dreptulu acestu. Ar' fi, c6 t6ta mam'a se fia totuodata si pedagog6a, atunci n'amu ved6 cresteri scalciate. — Antitezea intre incordarile femeiesci de a se decora pentru a atrage placerile fise si intre predilectiunea de a-si castiga precelentie de cultura, virtuti si morale, inca er6 edificat6ria, pentruca in adeveru blandeti'a intiel6pta, frumseti'a si dec6rea spiritulu e in stare a castiga la barbatu amorulu celu mai nevesteditu si duratoriu pana la m6rte, pre candu amorulu frumsetiei si alu dec6rei se p6te preface in urgisirea cea mai fatale s. a.

Cultur'a pretinsa de dsi6ra conferintiaru in fav6rea secului frumosu, in alu carui interesu p6rta misiunea de aperat6ria, e chiaru invetiatur'a filosofiei. Ea dicea asia: Eu ceru fara sfiale pentru femeie c6 mama, c6 educatrice invetiatur'a filosofiei, acesta e unu studiu absolutu necesariu specialitatii sale de muma. P6te cineva cultiv6, forma unu sufletu fara cunoscintia psihologiei s6u sciinti'a miscariloru sufletulu?! Dar' logica, cum se nu fia trebuit6ria celei ce are necesitati de logica, de metoda? Si moral'a, asta parte a filosofiei, de ce ar' fi ea superflua, de prisosu, celei ce este dat6ria a av6 atata moralitate? Catu pentru estetica, scimu, ca sufletulu are instinctulu frumosulu, dar' scimu si, ca i trebuie a cun6sca acelu frumosu, pentru alu iubi. Si de va iubi femeiea frumosulu, uritulu in morala ei va face totu aceeasi or6re, c6 uritulu in t6te.

Totu in interesulu copilulu ei trebuie se femeii cunoscintia fisiologiei. C6 educatrice p6te, c6 se ign6re puterea materiei asupra spiritulu si efectele ce produce?

Hygiena, anatomi'a, de n'ar ecsist6, ar' trebui create, dice, pentru mume, ce au a veghia asupra corpulu copiiloru loru spre alu conserv6 in buna stare si alu intari si alu desv6lt6.

Se intielege, ca inainte de acestea studia trebuie se cunoscintie preliminarie, cunoscintie positive, ce dau rectitudine rationamentulu, si cunoscintia cunoscintieloru abstracte, ce are a prepar6 spiritulu pentru sborulu, ce va av6 de luat.

A fi educat6ria este cea mai dificila din t6te specialitatile. Consecinti'a logica este, ca femeiea are celu mai incontestabilu dreptu la luminare s. a.

Noi damu totu dreptulu logiceloru acestoru pretensiuni si amu dori numai, c6 ele se se faca catu de mai posibilu si mai generalmente primite; pana atunci inse ei dorimu t6te bunele succese in directiunea ac6sta, c6 propagandu principiale unei atari educatiuni in fav6rea secului frumosu alu natiunei romane, pana candu se voru face in fapta

fundamentulu crescerei, se secere recunoșcienții a unui mai bun viitoriu, că una ce profesăza misiunea de a reformă vieții familiară prin mișcarea unei asemenea crescerei, care adă e atatu de rara, catu de rari sunt si mintile, cari credu, ca e realizabilă, si poté fi renașcătoria a poporului nostru romanu.

De langa Cibintu 12 Augustu n. 1870.

Dela a X adunare gen. a Asociatiunei trans. romane ținuta la Naseudu in 8, 9 si 10 Augustu 1870.

Domnulu meu!

Si pana candu vei poté primí sciri mai detaiate despre acést'a adunare stralucita, amu placearea a-ti poté servi si din parte-mi cu óre cari incunoșciintiari.

Inca in presér'a adunarei se potea prevedé, ca ast'a adunare va fi numerósa si splendida, ca-ci óspetii, doriti si asteptati de bravii frati Naseudeni, acurgeau din tóte partile. Si cu adunca si neuitata recunoșcienția, trebuie se constatamu, cumca din partea bravei inteligentie romane din locu, s'au facutu tóte dispozițiunile delipsa spre cuvenit'a primire a membriloru si óspetiloru. Ba trebuie se marturisimu, ca fratii nostri Naseudeni au facutu inca mai multu, decatu s'ar fi cuvenitu pentru óspetii sei nationali, ba ei au facutu chiaru si sacrificia demne de tóta consideratiunea si apretiuirea. Nu numai ca noi óspetii, adunati la ast'a serbare nationale, ne bucuraramu de cea mai fratiésca primire, dar' inca, ce e mai multu, si fondulu Asociatiunei se inmultí cu asta ocaziune, cu o suma frumósa de preste 6000 fl. v. a., ceea ce e de a se adscribe atatu zelului inteligentiei din locu si districtu, catu si spiritului de sacrificare spre totu ce e nobilu, frumosu si folositoriu, doveditu si cu ast'a ocaziune din partea braviloru fosti granitari romani. Mai multe comune in corpore se facura degia membrii fundatori ai Asociatiunei cum si mai multi insi membrii ord. noi.

Siedinti'a d'antaia (8 Augustu) se ocupă cu ascultarea cuventului presidialu de deschidere, carele fú intru adeveru unu cuventu romanescu purcesu din o anima adeveratu romana si adresatu érași catra animi romane, in care -si si affă doritulu resunetu. Presidiulu propuse dupa acea amențirea meritata acelorui doi barbati romani repausati in decursulu anului acestuia, anume Gozdu si Munteanu, din care celu d'antaiu -si castigă merite eterne prin fundatiunea sa, ér' alu doilea prin activitatea sa pre terenulu culturai spirituali cá profesorulu si directorulu cum si prin opurile scientifice, ce le a edatu. Ambiloru li se rosti intre oftari fratiesci cuventulu: de etern'a memoria!

La cuventulu presidialu respunse d. capitanu supremu alu districtulu A. B., intre espresiuni de bucuria, bineventandu pre membrii Asoc. si prezentandu pre mész'a adunarei sum'a de mai bine de 5000 fl. oferita din partea comunelor si membriloru din districtu si din locu, pre altariulu culturai nationali.

Totu in ast'a siedintia, dupace se alesera 3 notari ad hoc, se purcese la alegerea comisiuniloru prevediute in programulu adunarei, se ascultara reporturile secret. despre activitatea comit. cum si a cassariului despre starea cassei Asociatiunei. In fine se ascultara cu mare placere, disertatiunile cetite de dd. Dragescu si I. Vulcanu. Cu care inchianduse siedinti'a I, dupa amédi la 3 óre ne adunaramu la banchetu, cu care ocaziune se ținura toastu pentru imperatu, pentru presiedinte, v-presiedinte, pentru comitetulu Asociatiunei, pentru comit. arangiatoriu etc. etc.

Siedinti'a II (9 Augustu) se ocupa cu ascultarea repórteloru facute din partea comisiuniloru alese in siedinti'a precedente, cu care ocaziune se adusera din partea adun. gen. mai multe concluse; intre aceste merita distincta amintire, conclusulu relativu la proiectulu comitetulu Asociatiunei, despre modalitatea procurarei mișcáceloru necesario la

infientiarea si susținerea unei Academii romane de drepturi.

Siedinti'a II continuanduse si dupa amédi la 5 óre, se ocupă cu alegerea presiedintelui si vice-presiedintelui Asociatiunei, carea se fece prin votare secreta. Esc. Sa d. Bas. Lad. Popp fú relesu de presiedinte, ér' d. cons. aul. lac. Bologa de vice-presiedinte. Noi din parte-ne gratulamu alegerei nemerite a acestoru barbati, meritati pre terenulu nationale.

Siedinti'a III ținuta in 10 Augustu se ocupă cu alegerea oficialiloru si comit. Asociatiunei; cari barbati au intrunitu maiortatea voturiloru pentru aceste posturi, noi acum inca nu potemu sci, fiindu ca din cause, neaternative de noi, amu cautatu se ne departamu fara de a poté asteptá enunțierea rezultatulu votisarei. Credemu inse, ca pana acum veti fi primitu de airea informatiune despre numele acelorui barbati.

In sér'a de 9 Augustu a fostu unu balu splendidu si numerosu, arangiatu in favórea fondulu Asociatiunei.

La acést'a adunare gen. adeveratu serbatória nationale, acursera inteligenti din deosebite parti, cum: din Maramuresiu (vreo 26 insi cu vicariulu in frunte), din Selagiu, Chioariu, Oradea mare, Turd'a, Sibiiu, Belgradu etc., de unde potemu afirmá, ca la siedinti'a I voru fi participatu pana la vreo 500 insi.

Loculu adunarei viitórie: Fagarasiu. —

Orlatu 24 Iuliu 1870.

Eri si astadi decursera ecsamenele la scól'a normale gr. cat. de aici sub presidiulu prot. resp. I. V. Rusu si in presentia d. capit. si membru senatulu scol. distr. I. Bradu, a senatulu scol. parochiale si a altoru membrii din reprezentanti'a comunale si din poporu. Scolariu se ecsaminara din tóte obiectele prescrise, respunsurileru fura chiere, precise si la intielesu, ceea ce de o parte dovedesce petruderea scolariloru in obiectele propuse, de alta parte desteritatea, diligentia si zelulu profesoriloru resp., intre cari dupa cualificatiune, zelu si petrudere adeverata de chiamarea sa, se distingu docentelu prim. si directoriulu I. P. si docentelu secundariu S. Sp., ambii teologi abs. si invetiatori de mai multi ani.

Totu astadi, pro coronides se ținè solenitatea inchiarei anulu scol. impreunata cu cetirea clasificatiuniloru, cu declamatiuni, cantari si impartirea premialoru pentru scolariu mai buni si mai diligenti. Protop. inchiá solenitatea cu o cuventare, prin care, de o parte esprimandu-si multumirea cu progresulu scolariloru doveditu, totu odata i indemná a continuá si pre viitoriu studiulu cu asemenea diligentia, de alta parte multumí in numele prosperearei nationale, si respectiveloru domni prof. cari, de si cu salariu fórte modeste, totusi dovedira cea mai frumósa resemnatiune si devotamentu intru implenirea sacrei sale misiuni de luminatori ai poporulu.

Zelosulu parochu P. Bradu, inca nu lipsesce cu tóta ocaziunea a indemná si capacítá pre parenti, se si tramitia copii regulatu la scóla, pentru care merita tóta laud'a si consideratiunea.

Cursulu scolasticu pentru anulu scol. viitoriu se va incepe cu 1-a Octobru a. c. anulu scol. ținè 10 luni. Scól'a are 4 clase cu patru invetiatori si se bucura de dreptulu publicitatii.

E inse durerosu, ca edificiulu scol. altfelu destulu de spatiosu, avendu lipsa de reparaturi intetórie, de vreo 5 ani, s'a totu cerutu dela locurile mai inalte asemnarea speseloru necesarie la reparare séu din fondulu proventeloru séu din alu monturulu, inse pana acum nu s'a potutu esoperá si din ast'a cauza edificiulu scol. din di in di devine in stare mai slaba. Asemene nu s'a capetatu inca pre an. scol. 1869/70 nici asemnarea pausialulu de premia, ce se dá in totu anulu din fondulu proventeloru alu desfiintiatulu regim. rom. de granitia I.

Scól'a normale de aici in an. scol. 1869/70 fú frecuentata de 87 scolari, din cari gr. cat. 76, gr. or. 2, rom. cat. 6, evangelici 3. Dupa nationalitate: romani 78, germani 7, maghiari 2. —

Din marginea Campiei 16 Iuliu 1870.

Suum cuique.

(Capetu.)

Intentiunile auctorulu dela apelu suntu bune, dovada cuventarea lui ținuta in siedinti'a comitetulu din 17 Sept. 1867 cá presiedinte alu asociatiunei, esitu in „Transilvania“ Nr. 9/1868 plina de invetiatura si démna de a o avé omulu totu-déun'a antea ochiloru, din care -mi iéu vóia a citá aici numai unu pasagiu cá statatoriu in legatura cu cele aduse de mine in acestu articulu despre starea poporulu nostru, elu suna: „Se nu perdemu din vedere domniloru, ca inca pucine luni de dile si Ardélulu va fi legatu de Europ'a civilisata cu pente de feru, de Europ'a inaintata in industria si arte, inestrata cu capitaluri in bani si in cunoșcintie practice, care tóte usioru se voru varsa preste Ardélulu, nu inse cá se inavutiésca poporulu nostru, ci cá se scóta din man'a tieranulu tóte modurile de castigu, cá sei rapésca mosiuti'a, cu care -si sustiene familia; déca acesta (tieranulu) prin una economia mai buna, mai rationala nu va sci scóte din pamentu atata, catu pe langa implinirea datorintiloru lui catra statu etc., sei remana de ajunsu si pentru sustinerea familiei etc. Stagnarea mai departe in economia, industria si arte va aduce preste poporulu nostru mai mare dauna; ea este mai periculósa si decatu stagnarea in política? Presiedintele asociatiunei transilv. etc. in apellu seu a pusu crearea de unu fondu pentru infientiarea unui teatru nationalu romanu numai II-o loco, temenduse si temerea sa este fundata — ca impartenduse poterile de bani, cari si asia suntu pucine, ca-ci nu pucini din inteligenti'a nóstra mai tinera, cum memorai mai susu, afla placere numai in cafenele si in alte locuri publice petrecundu noptile intregi parte in jocu la carti, parte perdiendu banii in altu modu, unde lipsiti de odihna corpulu -si ruineaze si sanetatea, nu inse si in a contribui pentru scopuri filantropice, apoi suntu si dintre cei mai pasiti in etate unii cu stare buna, altii cu salariu bune, cari nu participéza in vieții loru la unu asemenea scopu — se subtragu si dela scopurile asociatiunei.

Ca cultivarea poporulu nostru, varsarea luminei, desteptarea si smulgerea lui din noroiulu, in care este cufundatu si care ia prinsu si manile, ocupa primulu locu alu necesitatii, trebuie se recunoșca totu omulu intieleptu, déca are si durere catra elu.

Sant'a detorintia a inteligentiei nóstre romana este redicarea poporulu caditu, care pusu odata pe pitióre de securu inca va contribui cu denariulu seu.

Apellu nu contine alta decatu svaturi salutari si impulsu la sprijinirea asociatiunei si a academiei. De aceea nu potu pricepe, de ce a fostu opumnatu.

... In fine -mi iéu vóia a me adresa catra acei barbati carunti si mai tineri ai inteligentiei nóstre, cari nu s'au sciuta feri pana acum, se se ferésca in venitoriu de circumspectii, cari, candu se vedu amerintiati, a buna óra cá in 1848, candu au se se faca ceva schimbari in referintiele statulu, si candu sta natiunea nóstra ante pragulu unei aere politice, se apropia de barbati de ai nostri mai aprópe vediatori, pe cari ii gramadescu cu laude in ținutu loru de si o vedu retacita si se folosescu de tóte adulatiunile, — cu unu cuventu, arunca sementi'a discordiei spre ai departa dela ascultarea connationaliloru sei, celoru mai departe vedietori si petrudietori in secretele politice, apoi candu e periclitata cauza, ridu in pumni si intorcu spatelu de cei sedusi de ei.

Jidanii, candu ese o lege nóua se aduna o desbatu, o scarmana, si o studiase din frú in peru, ca cum ar' poté ajunge cu ea la folóse materiali. Jidanii seracindu poporulu tieranu si impluti de bani -si alegu in portarea proceseloru advocatii cei mai iscusiti, mai folosinduse si de alte mestesuguri. Asia facu si „sasii“.

Ei spre asi castiga drepturi separate cá se póta domni asupra romaniloru, spre a le lua avearea chiaru si prin castigarea proceseloru sasiloru cu romani decise numai si numai prin ei, nefindu aplicati si romani: ei astupa tóte calile si se folosescu pentru de así poté ajunge scopulu de totu feliulu de mișcácelu, jertfindu-si, tóte. —

Deci noi trebuie se fimu buni si drepti, inse si intielepti circumspecti.

Bine trebuie dara se cernemu lucrurile, fia ele si de insemnetate mai mișcá, déca vremu se ajungemu la ținut'a fara ca se ne vatamamu noi pe

noi si se nu stricam cauza nationala, ca-ci este usioru a arunca pétra in fontana, dara greu a o scóte! —

Discursulu

dlii deputatu E. B. Stanescu,

tienutu in sied. dela 14 Iuliu a camerei Ungariei.

(Urmare.)

Totu dlu ministru Eötvös dice in opulu seu: „Cestiunea nationale“, pag. 66 urmatoriele: „inse, ca tier'a nostra, celu pucinu sub miscamintele de astadi ale nationalitatiloru, nu s'a straformatu in unu statu centralisatu, in intiolesulu prusescu séu francesu (ceea ce dorescu mai multi insi din partit'a guvernului, precum aratara prin discursurile lor dela acésta desbatere — observa oratorulu): acést'a o intielegu cu atatu mai vertosu, ca-ci sub acésta forma de administratiune (care — observa oratorulu — este depusa si in proiectulu de lege precum dreptulu virilu, etc.), suntu vatamate chiaru si cele mai moderate pretensiuni ale nationalitatiloru.“

La pag. 121, dice dlu Eötvös: „Cele dóne miscaminte (relegiosu si nationalu) — in aparintia atatu de deosebite dupa materi'a lor — tindu la aceluasi scopu, care la celu d'antaiu este libertatea relegiosa, éra la alu doile libertatea nationale, ad. in ambe casurile libertatea.“

Intr'adeveru, romanii si celelalte nationalitati, tindindu la libertate, s'au alaturatu din acésta cauza catra patri'a liberale si nu catra cea guvernamentale, io asia nu potu sprijini acestu proiectu de lege, care suprima orice miscamentu mai liberu, libertatea cuventului si reprezentanti'a pura democratica, cari suntu totu atatea garantii ale libertatii individuali, civili si nationali.

La pag. 126 se dice: „Ceealalte impregiurare speciale este: alipirea carea natiunea nostra o a aratatu-o totudéun'a catra institutiunile municipali.“

Marturisescu cu dorere, ca numai nationalitate, partit'a stanga si partit'a principieloru dela 1848 au aratatu acésta alipire catra institutiunile tieriei. In opulu seu, la pag. memorata, dlu Eötvös adauge: „Aceste referintie ale situatiunei noastre au una mare influintia la deslegarea cestiunei nationale“; éra la pag. 67 dice: „Or cari se fia pare-rile nostre in teoria despre avantajiele centralisatiunei (si apoi acestu proiectu nu voiesce decatu centralisatiunea intrupata — observa orat.), in momentul de facia nu se póte practicá la noi alta centralisatiune decatu ceea ce s'ar margini la acele cause a carora decidere este de una trebuintia neevitabila in interesulu unitatii statului, lasanduse totuodata destulu terenu si organizatiunei municipali in privintia administratiunei.“

Acestea le a disu baronulu Eötvös cá scriitoriu, si totu br. Eötvös cá ministru a combatutu aceste aici in camera.

Eu primescu, on. camera, parerile mentionate si dechiaru, ca acele suntu nisce adevaturi, in faci'a carora se nimicescu cu totulu argumentatiunea dlii ministru Eötvös, prin carea voiesce a sprijini acestu proiectu de lege. Dupa parerea mea chiaru „referintiele speciali ale tieriei“, la cari se provóca astadi si dlu ministru Eötvös, demanda cá cestiunea municipieloru nostre se se resolve pro basea celei mai perfecte libertati. Inse libertatea este substituita cu omnipotenti'a comitelui supremu si, dupa parerea dlii ministru Eötvös, acést'a se face din caus'a „referintieloru nostre speciali“. Intr'adeveru, acésta conversiune neasteptata a dlii ministru este curiosa. Inse se mai citamu din opulu memoratu alu dlii ministru. La pag. 129 dice: „Sistemulu vechiei nostre administratiuni si predilectiunea cu carea se alipesce natiunea catra elu ni dau garanti'a: ca libertatea ce legea o concede particulariloru pentru desvoltarea nationalitatii lor, nu va remané numai gratia scrisa“. Acést'a justifica dara éra si, pentru ce centrulu stangei si partit'a principieloru dela 1848 apera cu atat'a constantia institutiunile dela 1848.

La pag. 130 se dice: „Intr'una tíera centralisata, guvernulu, ori ce intentiuni bune se aiba, nu póte aperá, nationalitate, cari suntu in minoritate, contr'a influintiei maioritatii; inse pre langa unu sistemu de administratiune, precum lu dorescu geniulu natiunei nostre, oprimerea nationalitatiloru mai mice este imposibila.“

Asia dara, apearerea proiectului de lege, basata pre „referintiele speciali ale tieriei nostre“, nu póte justificá centralisatiunea intentionata prin proiectulu de lege de sub desbatere. Scriitorulu br. Eötvös, astadi ministru, dice intr'altu locu: „Candu

amu desfiintiatu prin legile din 1848 privilegiele nobilitarie si le-amu estinsu la toti locuitorii tieriei, pre langa unu censu, dupa care, intr'una parte a tieriei, le ecsercita atari locuitori, cari in maiortatea lor nu se tienu de nationalitatea maghiara, amu ecsercitatu in parte principiulu egalitatii nationali, si pentru ajungerea mai deplina a scopului nu se cere decatu cá in sistemulu nostru de administrare se ne alipimu la principiulu de autonomia, la acésta forma, carea intr'unu lungu trecutu, s'a contopitu cu ecsercintia nostra morale si usuale. Déca vomu sustiené principiulu egalitatii si sistemulu nostru de administratiune, pusetiunea particularieloru nationalitati va depinde numai dela vointia lor si dela libertatea, carea se va garantá vietiei municipali.“

Afara de acestea, cumca unu asemene proiectu de lege penetratu de spiritulu centralisatiunei este daunosu si periculosu cu privire la „referintiele speciali ale tieriei nostre“, acést'a a doveditu-o fórte bine nu Eötvös cá ministru, ci cá scriitoriu, la pag. 135 a opulu seu, unde dice: „Recunoscu, déca libertatea politica statorí si la noi dupa formele, cari erau in vigóre in Franci'a inainte de imperiu, adica pre basea poterei absolute a maioritatii parlamentarie si a administratiunei centralisate (ceea ce corespunde pre deplinu omnipotentiiei partitei guvernamentale maghiare si institutiunei de comiti supremi creata prin proiectulu de lege presentu — observa oratorulu) nationalitatea maghiara ar' fi impartasita in nisce favoruri, de cari nu s'a bucuratu nici una data; inse, abstraguandu chiaru si dela greutatile cu cari ar' fi impreunata in tier'a nostra acésta administratiune, acésta centralisatiune rigida, óre favorurile, in cari s'ar impartasi nationalitatea maghiara, poté-voru ascurá statulu maghiaru? Nu. — (Va urmá.)“

UNGARIA. In siedinti'a din 5 Augustu s'au alesu pentru delegatiuni urmatorii:

S. Bittó. A. Bujanovics, Fr. Hásman, P. Ordody, Kol. Zéll, Ed. Zsedényi, conte Ferd. Zichy, I. Ciotta, Cl. Ernusz, M. Szörgyényi, M. Ürményi, Fr. Wächter, I. Bánó, br. G. Kemény, br. Alb. Wodianer, contre Fr. Szirmay, Ferd. Eber, A. Trefort, M. Wakrmann, D. Lázár, conte I. Zichy sen., br. I. Budics, conte P. Kálnoky, S. Tury, S. Bohus, Achaz Petrovay, Fr. Pulszky, conte V. Zicky-Feraris, Ed. Szeniszey, D. Ionescu, M. Tormássy, B. Szitányi, I. Kuba, M. Daniel, P. Királyi; croatii St. Icucsó, St. Vucovics, conte Lad. Pejacsevics si Em. Suhaj. De substituti s'au alesu: conte I. Eszterházy, D. Török, V. Bogdán, E. Urbonovszky, A. Bacsay, conte A. Buttler, B. Jurka, K. Fabricius, I. Késmárky, croatulu Hugo Anker.

„Pester Journal“ din 10 Augustu scrie fara a stá bunu, ca toti oficirii honvedi din garnison'a din Pest'a au primitu ordine a se pregati de mersu. Despre fortificarile la Eperjes si catra graniti'a Galitiei inca n'amu cetitu sciri dementitórie.

„Arader Ztg.“ si dupa ea si alte diurnale publica unu articulu plinu de spiritu republicanu, care intre altele dice, ca, candu tremura potentatii pe tronuri, atunci a sositu timpulu pentru popóre a pretinde ce e alu lor, nu tereinduse, ci cum se cuvine barbatiloru frunte la frunte si din millióne de guri se resune unu singuru strigatu: noi vrem libertate si lege nu imbucatatita, nu limitata, ci deplina si adevarata. Regele se fia numai primulu cive alu statului si ecsercutorulu vointiei poporulu. Diosu cu privilegiele, pentruca Ddieu a diditu pe toti ómenii se fia ferice si liberi. Numai spiritulu si scientia se formeze aristocratia, nu nascerea. Alte intrebari si respunsuri republicane, cá cum ar' vré se intre in ajunulu mazzinistiloru, nu ne da man'a ale reproduce. —

Scrisóra de mana preanalta in caus'a **concordatului**, prin care i se pregatescu desfiintierea oficialminte:

Iubite ministre de Stremayr! De óra ce invoierea (concordatulu) inchiata in 18 Augustu 1855 in Vien'a cu Santi'a Sa papa Piu alu IX., publicata prin patent'a mea in 5 Novembre 1855 Nr. 195 f. leg. imp. prin dechiararea cea mai prospeta a St. Scaunu despre plenitudinea puterei capului supremu alu besericei catolice, decadiutu si ministrulu meu de esterne a pusu la cale in urm'a acestora pasii receruti spre a notifica scaunulu pontificalu, formala desfiintiere a invoierei acesteia, te provocu cá se puni la cale mesurile corespondie-

tórie si in specie se pregatescu proiectele de lege pentru modificarea prescrieriloru, ce remanu in valóre, ale patentei mele din 5 Novembre 1855 pentru regularea causeru besericei catolice in imp. meu dupa normativulu leg. fundamentale de statu si cu privire la relatiunile istorice.

Vien'a 30 Iuliu 1870.

FRANCISCU IOSIFU m/p.

Stremayr m/p.

Cronica esterna.

ROMANIA. In 13 Augustu guvernulu Romaniei primi o telegrama dele prefectulu de Valcea (acestu districtu ajunge cu marginea pana in Carpatii de catra Sibiiu, Boiti'a, Talmaciu, unde se afla dislocati honvedi din Sibiiu pentru ecsercitia—) prin care face cunoscutu, ca la punctulu Riulu Vadului s'au concentratu pe fruntari'a Romaniei trupe unguresci scrie „Rom.“

— Acum diurnalele nemtiesci aducu o telegrama dela Bucuresci din 13 Augustu de cuprinsu, ca consululu generalu austro-ungurescu deminte cu totu adinsulu faimele ce cursitáza acolo despre concentrare de trupe la confiniile transilvane. Se vede, ca s'a cerutu dechiarare si Beust deminti.

— Simpathiele romaniloru catra Franci'a se dovedescu si acum prin necontentie contribui, cari se publica prin diurnale pe séma celoru vulnerati in resbelulu presentu, ér' scirile din campulu resbelulu neliniscecu animele, incatu junimea e a própe resolvata a forma unu corpu auxiliariu spre a merge intru ajutoriu fratiloru sei francesi, — vedindu, ca resbelulu s'a prefacutu in resbelu de rasa, care a resculatu tóta Germani'a in contra unui singuru statu de viti'a latina. —

Descoperiri de secrete diplomatice.

La inceputulu belului intre Franci'a si Prusi'a esi in giganticulu diurn. „Times“ una invoiela secreta, care s'ar fi facutu intre solulu Franciei din Berlinu si Bismark, pentru a impartii teritórie prin aliantie. Bismark vedindu descoperirea emise una cercularia catra solii federatiunei germane pela curtile statelor neutrali, afirmandu, ca au ecsercitu asemene propuneri din partea Franciei, mca inainte de belulu dela Sadov'a 1866, propunenduse Prusiei atatu din partea rudenieloru catu si din a agentiloru imperatului Franciei, candu pentru Belgiu, Luxemburg, candu pentru graniti'a dela 1814; ér' in Maiu 1866 s'ar fi facutu o propunere de aliantia ofensiva si defensiva, in care contele Benedetti solulu francesu din Berlinu pretinse, ca in casu de unu congresu Prusi'a se lucre impreuna cá Veneti'a se se dè Italiei, ér' ducatele albingice se le anceseze Prusi'a. Remanendu inse congresulu fara resultatu Franci'a si Prusi'a se faca aliantia ofensiva si defensiva; Prusi'a se incépa dusmaniele in 10 dile dupa desfacerea congresului; neadunanduse congresulu atunci Prusi'a in 30 de dile se incépa belulu, imperatulu Franciei va dechiaru Austriei resbelu indatate voru incepe dusmaniele intre Prusi'a si Austri'a, in 30 dile va tramite 300 mii fetiori. Conditiiunile pacei apoi se fia Veneti'a la Itali'a, Prusi'a se iè teritoriulu germanu de vreo 7—8 millióne suflete dupa placu si se si reformeze federatiunea cum vré. Franci'a se capete teritoriulu intre Mosel'a si Rinu, tiermulu stangu alu Rinulu bavaresu Birkenfeld, Homburg, Darmstadt; de aici se remana aliantia maritima si militaria între Franci'a si Prusi'a; din momentul subscrierei acesteia regele Italiei se se invoiésca cu ei. Bismark mai continua, ca de atuncia cu tóte ocasiunile i se facura asemeni propuneri, pe care elu cá germanu, **care nu voia amesteculu nimerul in trebile nationali**, nu le a primitu nici odata, ci le a respinsu. C. Benedetti nu néga ecsercintia actului, ci descopere, ca elu fú dictatu de Bismark lui in péna fara inse cá se fi sciutu imperatulu de elu, numai intre patru ochi, inse de Belgiu nici vorba nu érá si propunerile era facute de Bismark.

Acum ésa o descoperire prin gen. Türr intr'o

Scrisóra deschisa a lui Türr catra Bismark.

Stefanu Türr adica vedindu descoperirile lui Bismark publica o scrisóra deschisa, in care descopere, ca in 10 Iuniu 1866 se affá in cas'a lui Bismark, in 11 in gradina sub unu pomu mare, candu Bismark érá ingrigiatu de resultatulu resbe-

lului, care era se se încépa si Bismark ei dice: „Numai imperatul Napoleonu de ar' voi, atunci belulu pentru noi ar' fi usioru, imperatul si ar' puté luá lesne Belgiu, ar' puté si Luxemburgulu si se-si reguleze granitiile. Bismark propuse aceste tóte imperatului Napoleonu, care inse nu vrú a se invoi. Déca mergi la Parisu, dise Bismark lui Türr, spune aceste tóte princíp. Napoleonu. Mai incolo dice Türr, ca in Febr. 1867 intorcunduse dintr'o **mislune din Orientu** si au aratatu parerea totu lui Bismark, ca prusificatiunea regiului prusianu va impedeá unirea Germaniei, é' vorbindu despre Austri'a, disei catra Escelenti'a Vóstra, dice Türr catra Bismark, ca Austri'a va face unguriloru concessiuni potrivite dorintieloru tiei, é' Escelenti'a Vóstra mi ati respunsu, ca ve indoiti, apoi ati adausu: „Austri'a lucra totu pentru Prusi'a, judeca dta numai tractatulu de Gastein si Nikolsburg. Austri'a parasi aliatii, si -mi dede mie ocaziune a inchiá aliantia cu ei. Fi convinsu, ca déca concessiunile austriace nu voru multiumi Ungari'a, eu voi face tóte, cá se ajutu patri'a dtale pentrucá se capete deplina nedependintia si eu voi favorisá inca chiaru si „estindearea Ungariei catra Orientu!“

Mai incolo vorbindu Türr, ca ar' dori restaurarea Poloniei, Bismark ei dise, ca nu se póte stricá cu Rusi'a, apoi cu Franci'a inca vré a trai in amicitia, fiinduca imperatul cu neutralitatea sa fara a cere desdaunare ne au insuratu planulu de resbelu; inse déca Napoleonu vré a anectá Luxemburg se lu iè, ma si Belgiu si impotrividuse cineva ei vomu aratá bajonet'a, dise Bismark, apoi continua asia:

„Escelenti'a Vóstra scie, ca eu amu repetitu aceste cuvinte imperatului Napoleonu, fiinduca eu v'amu scrisu despre acést'a, suptu acea adresa, pe care Escelenti'a vóstra cu manele proprie o ati asiediatu in portofoliulu meu, si pe care eu o pastrezu cu ingrigire. In acésta scrisóre a mea eu chiamu luarea aminte a Escelentiei Vóstre, ca déca Prusi'a vrea se aiba amici in Franci'a, ea se probeze, prin purtarea ei, ca scopulu politiceii sale este o Germania libera, é' nu militarismulu prusianu.

Concesiunile facute de Austri'a unguriloru erau importante, marea majoritate le-a primitu cu bucuria, si eu insu-mi, candu -mi revediu patri'a, in lun'a Septembrie 1867, dupa unu eesiliu de 20 de ani, m'amu convinsu, ca marea majoritate a unguriloru érá impacata sinceramente cu monarhulu seu. Pucinu dupa acést'a me dusei la Constantinopole si de aici la Belgradu. In acestu din urma orasiu intelnii la consululu Italiei, cavalerulu Slovasso, pe consulele prusianu, d. Labreau si pe presiedintele senatului serbescu, d. Marinovici. Urmá o convorbire politica; in cursulu acesteia, **consulele prusianu**, intorcunduse catra d. Marinovici, dise, ca Serbi'a trebuie se se pregatésca cu mare energia, pentru ca la cea d'antaiu ocaziune favorabile se tréca Dunarea si Sav'a, se iè Croati'a, Bacia si Banatulu si se via intr'ajutoriulu prusianiloru, cari voru merge prin Boemi'a asupra Vienei, pe candu pe de alta parte voru inaintá rusii.

Éra din parte-mi oserbau dlui Lobreau, ca cuvintele sale -mi dedeau multu de ganditu, si ca s'ar paré, ca in Berlinu s'au schimbatu cu deseversire planulu resbelului din 1866. Ce e dreptu, consulele prusianu, cercá acum de a dá unu altu semnu vorbeloru sale, dar' din ce in ce incurcá mai multu. É' dupa ce remasei singuru cu presiedintele senatului serbescu, d. Marinovici m'asicura, ca nici odata Serbi'a nu se va lasá a fi impinsa prin acitiarile prusiane la intreprinderi atatu de cutezátorie, mai alesu, ca Serbi'a tiene multu a remané in amicitia cu Ungari'a.

Eu oserbai la acést'a, ca interesulu ambeloru tieri, alu Ungariei si alu Serbiei, cere cá ele se remane in cea mai deplina armonia, si ca eu trebuie se binecuventezu fericit'a intemplantu, care -mi descoperi o bucata din planurile prusiane, cari suntu in stare de a me desface cu deseversire de tóte simpatihiele mele prusiane.

Dupa întórcerea mea din Oriente, in lun'a Octobru 1867 narai acestu incidinte (care dupa obiceiulu meu ilu insemnasemu in notitiile mele) óre caroru amici si compatrioti. N'aveamu nici decum intentiunea de a vorbi despre tóte acestea in publicu; dar', dupa ce vediu cum Escelenti'a Vóstra in descoperirile ce ati facutu insi-ve si cu deosebire prin publicarea tractatului Benedetianu, vreti se ve aratati inaintea lumii cá unu inocinte, apoi

eu consideru ca unu resbelu onorabile tramitarea catra Escelenti'a Vóstra a acestoru mici suveniru, pe calea publicitatii, la care ati facutu apelu.

Ungari'a doresce fierbinte se véda Germani'a libera si mare; inse Ungari'a nu se va lasá nici odata a se aduce in incurcaturi de catra Prusi'a, amica intima a Rusiei. La cea d'antaiu amenintiare, ungurii se voru grupá in giurulu monarhului loru, cá in diu'a de periculu, suptu Mari'a Teresi'a, spre a-si apará patri'a.

Stefanu Türr.“

Varietati.

† **Brasiovu 3 Augustu v. Georgiu Nica** cetatianu si negutiatoriu, fostu inspectoru alu primei scóle normale romane din cetate, si unulu dintre membrii fundatori ai gimnasiului romanu, fostu mai multi ani centumviru municipalu etc. In urm'a unei bóle indelungate provenita din slabitiunea betranetieloru, dupa impartasirea cu St. Taine, a incetatu din viétia in 1 Aug. la 11 óre de nópte in versta de 79 ani.

Adormitul in Domnulu lasa in doliu profundu pe multu iubit'a socia Paraschiv'a nasc. Bombanu dupa o convietuire fericita de 53 ani, pe fratele Constantinu si pe sor'a Paun'a, pe fic'a Zoe maritata Teodoru Ciurcu, pe fiulu Georgiu dimpreuna cu soci'a sa Catarin'a, pe fiulu Constantinu (Dr. Nica) dimpreuna cu soci'a sa Mari'a, pe fic'a Mari'a veduvita Secarianu, pe fiulu Teodoru (doctorantulu) precum si pe numerosii nepoti, nepóte, stranepoti si stranepóte.

Astadi se petrecura fericitele remasitie ale repausatului in Domnulu la cas'a eternitatii cu celu mai onorificu si pomposu tributulu ultimei onóre ce i s'a facutu. Unu convoiu de persóne oficiali si din tóte plasele societatii lu petrecura pana la mormentu, in cimiteriulu besericeii St. Nicolau, unde dupa servitiulu bes., i se predicara din amvonu faptele vietiei sale, lasate de ereditate cá unu depositu pentru famili'a, natiunea si relegea sa, pentru cari in viétia facu multe si neincetate sacrificia cu unu zelu eesemplariu, cari merita a se aduna intr'unu necrologu deosebitu, cá se servésca de eesemplu pentru viitoriu. Fiai tieren'a usióra si memori'a fapteloru eterna!! —

— Desmormentarea santeloru óse ale lui Stefanu celu mare dela monastirea Putnei au desteptatu in toti romanii o via amintire pentru acestu mare erou alu crestinetatiei. Cativa cetatieni au si luatu discussiunea de a inaugurá unu Te Deum in beseric'a St. Nicolae celu mare, spre pomnirea celoru mai mari eroi ai romaniloru Stefanu celu mare si Mihaiu Vitezulu, pentru astfeliu toti Iasienii se iè parte celu pucinu de departe la serbarea ce are se aiba locu la Putn'a. Impregiurările solemne, in care se gasesce Romani'a, face cu acestu Te Deum se fia o adeverata serbatória nationale. Redactiunea diurnalulu „Secolulu“ róga pe onorabili cetatienii cá se binevoiesca a onorá cu presentia loru acésta pacinica serbatória si scumpa romaniloru, care au conservatu in anim'a loru nestinsa amintirea strabuniloru.

Diu'a ficsata este Duminec'a viitória, in 2 Augustu. — (Secolulu din Iasi.)

— Victor Hugo cu finele lui Iuliu trecutu st. n. a adresatu urmatóri'a scrisóre catra damele din Guernsey: „Dómnloru! A placutu catorva ómeni a condamnă la mórte o parte a genului omenescu. Vomu vedea o lupta desperata. Acésta lupta inse nu este o lupta de libertate, de datorie, ci o lupta a capriciului. Doi populi se voru omori reciproce unulu pe altulu, pentru desfaterea a doi domnitori. Pe candu ómenii cugetatori perfectiónéza civilizatiunea, domnitorii perfectiónéza batali'a. Acésta batalia va fi teribila. Se vorbesce despre nise instrumente grozave. Va fi o pusca, care va ucide 12, si unu tunu, care va ucide 1000 ómeni deodata. In albi'a Renului nu va mai curge ap'a cea limpede si libera a muntiloru, ci sangele ómeniloru. Mamele, surorile, fetele, nevestele voru plange. Voru purtá doliu, un'a va jeli nenorocirea sa, alt'a va jeli nenorocirea alteia. Ce scaldare de sange va fi acést'a, dameloru! Ce lovituri ale nefericitiloru luptatori voru fi aceste! — Permeteti-mi se ve adresezu o rugare. De órace acesti orbiti nu vreau se védia, ca suntu frati, fti dvóstra surorile loru, grabiti a le dá ajutoriu: pregatiti scama. O sdréntia vechia, care la cas'a nóstra nu face nici o trebuintia, acolo póte se scape viétia celoru ra-

niti. Déca in tienutulu nostru fiacare femea va imbracisiá acésta lucrare sacra, va fi unu maretiu eesemplu si o mare binefacere. Barbatii comitu reulu, pentru dvóstra, pentru femea a remasu binefacerea, si fiinduca suntu angerei rei, dvóstra se fiti ingerii cei buni. Déca dvóstra veti voi — si trebe se voiti — in scurtu vomu avé o mare cantitate de scama. Noi vomu impartii apoi acésta scama in dóua parti; diumetate o vomu tramite Franciei si diumetate Prusiei.“ — Generosu omu! nobila anima!! sublima idea!!! — „C.“

Novissimu. Parisu 15 Aug. Chiaru scirile oficiali spunu, ca Bitsch, Toul, Pfalzburg nu suntu parasite, ci se tienu ocupate de francesi si in lupt'a din 14 de lunga Metiu se aflá maresialulu Bazaine pe campulu de lupta. La Comercy aparura ulanii germani, mergundu catra Bar-le-ducu, ambi localitati dincolo de Nancy, catra Chalons. Scriu diurnalele, cumca pe fiulu imp. Napoleonu l'ar fi tramisu la Angli'a, unde si fi sositu incognito dimpreuna cu averea privata. É' acum mai scornescu o alta minciuna, cumca famili'a imperatésca ar' fi scrisu la famili'a regelui Belgiei pentru primire la o eventuala calatoria catra Angli'a. Germanii inse suferu mare lipsa de proviantu in Franci'a si li se tramise din Germani'a la Forbach si Saarbrücken, unde luara prada lasata numai de tutunu de 1 mil.

In Vien'a si Gratz poporulu, lucratoriu cu miile facura demonstratiuni, incatu batalióne trebuira se intre la midulocu spre ai imprastia. Doctriu'a lui Lassale a prinsu radecini si in Austri'a. —

Londonu. Regin'a Angliei au inchisu parlamentulu cu unu cuventu de tronu, in care dice, ca va oserba neutralitate seriósa, inse va pasi in contra la celu ce ar' vré a-si estinde terenulu, si va contribui pentrucá in scurtu se se restituzeze o pace onorifica. —

Concursu.

La statiunea de alu doilea invetiatoriu in Tohanulu vechiu se deschide concursu pana la 30 Augustu 1870 st. n. pe langa urmatóricile emoluminte:

1. Cortelu liberu corespondiatoriu.
  2. Salariu anuale de 200 fl. v. a. in rate lunarie decursive.
  3. Pausialu de lemne in suma de 40 fl. v. a.
- Dela concurentii la acestu postu se recere se fia de confesiunea greco-catolica, absolutu pedagogu, si cu portare morala buna.

Documentele concurentiloru se voru asterne la Efori'a scolastica in Tohanulu vechiu per Branu (Törzburg).

Tohanulu vechiu in 25 Iuliu 1870.

2—3

Efori'a scolaria.

Publicatiune de arenda.

Folosirea fontaniloru de apa minerala din Valcele (Elópatak), incependu dela diu'a St. Georgiu a anului viitoriu, se dá in arenda celui ce va dá mai multu, pe 6 ani viitori, urmati dupa olalta, prin licitatiune, care se va tiené in 18 Septembrie anulu curgatoriu in Elópatak.

Atatu cei ce vreau a luá parte la licitarea arendeii acesteia, catu si cari dorescu a vedé tóte puncturile conditiuniloru darii cu arenda si in specialu, le póte vedé pe aceste la proprietarimea de bai in Elópatak, in Brasiovu la cancelari'a schimbatóriculu de bani C. Steriu, — in Sangeorgiu de Sepsu in oficin'a negutiatorésca a dloru Bogdanu.

Proprietarimea bailoru de ape minerale din Valcele (Elópatak), din siedinti'a tienuta in 24 Iuliu 1870.

2—4

Augustu Ulltz.

CURSURILE

la bursa in 16 Aug. 1870 sta asia:

			cr. v. a.
Galbini imperatéscei	—	6 fl. 03	cr. v. a.
Napoleoni	—	10 „ 01	„ „
Augsburg	—	123 „ 75	„ „
London	—	125 „ 25	„ „
Impromotulu nationalu	—	64 „ 15	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	54 „ 50	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	74 „ —	„ „
„ „ temesiane	—	70 „ 50	„ „
„ „ transilvane	—	70 „ —	„ „
„ „ croato-slav.	—	74 „ —	„ „
Actionile bancei	—	674 „ —	„ „
„ creditului	—	249 „ 25	„ „